

PRO: ARIS ET: FOCIS Veu de CATALUNYA

ANY III.

Barcelona 15 d' Octubre de 1893.

NÚM. 42.

A LA MEMORIA DEL SR. BISBE GRAU

Las majors esperanças de continuació y fins d' éxit del renaxement de Catalunya y, en conseqüència, de las aspiracions regionalistas, radican en aquella part del nostre clero que s' ha abraçat á la bandera de Deu y Patria.

El sagrat ministeri que exerceix y 'ls prestigis que sa ilustració y virtuts li guanyan, fan del sacerdot un dels mes grans factors de educació social, (especialment en los pobles y pagesius).

D' altra part, la atmosfera quieta y serena ahont el sacerdot sent y pensa, apartat del esclat mareja-

dor de las passions; la pau y misticisme de sa vida de casa; y 'l mateix hábit de método y constancia que presideix el seu obrar; fan que en ell las ideas y 'ls amors posen arrels fondas y carexin de la versatilitat ab que massa

sovint s' oferexen en las demás classes de gent.

El clero, donchs, es el depositari mes fidel de las ideas, l' impulsor mes constant dels sentiments, la esperança mes segura de la pe-

rennitat d' una doctrina, la promesa mes certa de la efectivitat d' una aspiració.

La causa que per sa noblesa y justicia, arriba á guanyar la cooperació del clero, podrá no triomfar en molt temps, però may será vençuda; porque quan semble que mes aturdida la tenen las embestidas dels adversaris y las defeccions y apostasia dels amichs, aparexerá indomable y coratjosa en lo cor del clero, y la acció d' aquest extindrà novament son

domini; porque la acció propia del sacerdot te sos cánons molt per sobre dels poders terrenals.

Si 'l clero catalá s' hagués penetrat de la força regeneradora que enclou el regionalis-

EXCM. E. ILM. DR. D. JOAN GRAU, BISBE D' ASTORGA

† en la vila de Tabara, el día 18 del passat Setembre.

me; si, fixantse en que 'l regionalisme dins la complexitat dels programats formulats, conté aspiracions dignes del apreci y cooperació de qui sols ha de treballar en la propagació de doctrinas sanejadoras, las millors aspiracions de la causa catalanista tindrían aclarit son pervenir.

No ha sigut fins ara aixís, desgraciadament. Quan el sol se lleva, daura 'ls caps de serra, abans que sos raigs escampen el calor y la vida per tota la plana. La frase no es nova, mes aquí hi vé molt á tom.

Una part del clero de Catalunya, no dirém la millor, per mes que tal vegada no aniríam errats, però si la mes inclinada als grans amors, obrí son cor als aleteigs del patriotisme que per disposició de la Providencia se revivá y 's purificá en l' esperit d' una generació de poetes.

Aquesta part de clero amá á la *Morta viva*, y 's posá de bon grat en la obra de referla y de retornarli el solimerescut d' ahont la llançaren. Y 's posá de bon grat á la feyna, perquè compregué lo que tants encara desconexen, que 'l retorn de la patria á la vida y á la dignitat importa 'l renuament de las tradicions de nostre poble, preciosas als ulls de Deu y gloriosas davant de la Historia.

Iniciadors, uns, d' aquesta corrent, y altres, continuadors del primitiu impuls, avuy la causa regionalista conta entre sas glorias mes ilustres els noms de alguns sacerdots, que, tant com de la Patria catalana, son gloria y honor de la Iglesia.

Del nombre d' aquets fou aquell ilustre fill de Reus, á qui anyora órfana la Seu d' Astorga, que tant l' estimá Pastor; á qui plora la ciutat nadiua, que, breçol de tantas glorias, pocas n' estimá com la del prelat insigne; á qui, com un astre de llum benehida, ha vist pondres la santa Iglesia que 'l volgué per príncep; y á qui, finalment, tots els catalans, amadors de la mare Patria y de la Religió santa, han vist, ab pesar de la ánima, cloure els ulls á la vida, fugint á mes alta regió son esperit, devallant sas corporals despulles en las mudas fredors de la tomba.

Benehit per la Iglesia y plorat per la Patria ha acabat son mortal pelegrinatje 'l prelat insigne: Deu Nostre Senyor haurá donat á sas virtuts y obras bonas, digna corona Ell vulla que 'l bon exemple que 'l bisbe-patrici ha llegat al clero de Catalunya, trobe en aquest abundants imitadors.

N. VERDAGUER CALLÍS.

EL NOU PATRIOTISME

La violació del territori espanyol per las kábilas del Riff y la mort d' alguns dels soldats que corregueren á castigar als insultadors de nostra bandera, han aflamat d' un cap á l' altre d' Espanya, la hermosa y santa foguera del amor á la Patria, que may costá de pendre en lo cor de las raças que Deu escampá per las terras iberas.

Rogeja la indignació en tots els rostres, llampega en tots els llabis la protesta y d' un cap al altre de la Nació no hi ha un cor hont el frissament del cástich no espurnege.

¡Visca Espanya! han dit en un sol crit tots els espanyols, y, pensant en la reparació de la grave ofensa, cap d' ells sent l' impuls de regatejar á la Patria afligida fins la darrera gota de sanch.

¡Consolador espectacle, presenciar y assaborir exa explosió del sentiment noble prest al sacrifici!

Mes ¡ay! es un quadro que s' ha de mirar de lluny per gosarne la sublim bellesa.

El poble espanyol fou un gegant. Trist de ell s' apetitá. Quan la veu del passat ressona en sas entranyas, sent l' impuls d' enlayrarse á las alturas per hont el passejá la gloria... Com s' es fet xich, per tocar amunt s' ha de posar xancras. De lluny á lluny, el gegant reapareix á voltas. ¡No vos hi atanséu, puix vos plau mirarlo gran! perquè de prop, ab condol y vergonya, veuríen sa estatura nana trempolinant damunt unas camas fingidas.

La major part d' axó que semblan explosions del amor patri, ira del zel per l' honor

nacional, afanys de lluyta per venjar insults de la bandera, no passen d' ésser, prenentho á la bona de Deu, alborotaments de quitxalla entramaliada.

Aquests entusiasmes que 'ls telégramas de la premsa encenen y apagan, aquests frissaments y afanys que no tenen racional espera, aquests bulls de sentiment que s' exhalan en fanfarronades, no poden ésser presos en serio. Ay! del govern que empengut per ells saltés damunt de la prudencia. Ay! de la pobra Espanya si en los conflictes internacionals se dexa arrocegar per l' andalusisme que malmena lo govern de casa!

Que 'ls fills d' Espanya tots sápigam cumplir sos devers de patriotas, quan hora 'n sia. Axó es lo que cal. Però cal també, ab necessitat igual, que 'ls espanyols aprengan de practicar la condició mes essencial del valor: la serenitat y reflexió davant el perill.

Si axó no 'ns manqués, no hauríam donat el trist espectacle d' un poble que per la sola relació d' un periodista 's tira á sobre del govern, compromet la seva acció, y s' exposa á fer caure, sense haverne pesat prou els motius, els horrors d' una guerra sobre la Patria á qui pretén sobre tot estimar.

V.

UN CENTENARI CATALÀ

1893

Festas de la canonisacio de S.^a Maria de Cervelló ó del SOCÓS

(Continuació).

Acordaren los Concellers que portás lo pendó principal en la professó, En Guillem Ramon de Montcada, Marqués de Aytona, per quant á mes de esser tant affecte á las cosas de esta Ciutat ere descendent de la Gloriosa Sancta. Lo 30 de març passá una comissió en cotxe, á sa casapalau, «y arribats dits dos Señors Embaxadors á la porta de la casa de dit Señor Marques trobaren en ella los cavallers de la familia de dit Señor marqués y après de saludats posantse devant sen entraren tots uns y altres pujantsen dalt dita casa y á la que foren al cap de la escala

»trobaren al dit Señor Marques de Aytona que »ab molt agrado los rebe y en ser al primer port »tal del primer aposento ahont havian de entrar »apres de moltas cortesias y replicas entraren »primer dits dos Señors Embaxadors y ab la »matexa conformitat prop dita fonch observat »en la segona porta que ho era del aposento »ahont dit Sor. Marques de Aytona rebe la Em- »baxada y entrats tots tres en dit ultim aposento »se assentaren quiscu en una de las tres cadiras »iguales de repós ab brassos que alli estaven po- »sades fent assentar dit Sr. Marques als dits dos »Sors. Embaxadors de cara á la porta de dit apo- »sento per hont hi eren entrats y lo Sr. Marques »se assenta de espalles á la dita porta; y estant »axi assentats despres de moltas cortesias dits »dos Sors. Embaxadors donaren á dit Sor. Mar- »ques la Embaxada que reportaven de part dels »Ex^{ms}. Sors. Concellers.» Acceptá, lo Marqués, l' encárrech de portar lo pendó, manifestant en sa resposta, *ques preciava molt de ser catalá y que desijave ocasions pera poder demostrar sa fina voluntat.* Acabada la conversa y disposats á anarsen de la cassa, á despit de «las moltas »suplicas y replicas li foren fetes per dits dos »Señors Embaxadors ques detingués y no passas »avant en cortejarlos, no fonch posible alcança- »rho, sino que dit Sor. Marques los aná acompa- »nyant fins al replá mes avall de la escala, per »lo qual replá se entra als estudis de dita casa, »en lo qual replá, á continuadas «suplicas» de »dits dos Sors. Embaxadors se resta, y los cava- »llers posats dins del cotxo que les hores fentse »moltas cortesias se despediren y sen vingueren »á casa la Ciutat dits dos Sors. Embaxadors y »arribats en Concistori feren la sobredita relacio »á dits Ex^{ms}. Sors. Concellers.»

Lo dimars 31 de març, fixaren per las plaças y altres llocs de la Ciutat, edictes anunciant lo dia y curs de la professó y los premis que 's donarian als tabernacles, creus, altars, gerolífichs y enfons, dels que ja n' havem donat rahó.

En lo mateix dia lo Subsindich de la Ciutat passá á donar la benvinguda per sa arribada al Abat de Sant Pere de Galligans.

Lo divendres 3 d' abril, lo Magistrat de la Llotja del Mar trameté una embaxada als Concellers, composta de Pau Sayol y Sebastiá Cot, mercaders, al objecte de convidarlos á la funció, que en honra de la Santa allí se celebraria lo dimars primer vinent. Respongueren los Concellers: «Que estimaven molt esta demostració y »que se asseguras lo Magistrat que donant lloch »los molts negocis de la Ciutat que de continuo »ocorrian no faltarian ab sa asistencia.»

Entre nou y deu del vespre del mateix divendres tingué lloch lo reconexement del cors de

Santa Maria de Cervelló en la iglesia de la Mercé La caxa hont se guardava tenia varias claus de las que ne tenían una lo Cabildo Catedral, altre la Generalitat de Catalunya y una tercera la ciutat de Barcelona. Presenciaren la obertura de la caxa, lo diputat eclesiástich Anton de Planella y Cruylles Abat de Besalú, lo Conceller en Cap Francisco Falguera y lo Canonge de la Seu Anton Sayol. Tres actes ne foren llevadas, una pel Escrivá Nacional dels Concellers, altre pel Escrivá Major de la Generalitat de Catalunya y la tercera pel notari del Capítol. Figuran com á testimonis de las actas, lo Marqués d' Aytona, lo Comte de la Garriga, Narcís Descallar, Anton de Rocaberti y Pau y una copiosa multitud que omplia la nau del temple. Cerciorats de la realitat de son contingut fou novament tancada.

Lo disapte 4 d' abril, alegrá los ciutadans de Barcelona, veure la *passada* de la professó que havia de tenir lloch lo endemá, la qual seguí tots los carrers fixats en lo edicte y dels que se donará compte al ressenyar dita professó.

A las cinch de la tarde, los Concellers «ab los »verguers y massas altas tots dins cotxes anaren »á la Iglesia del Real Monastir y Convent del »Real y Militar ordre de Nostra Señora de la »Mercé de la present Ciutat anant per lo rego- »mir y carrer ample y al desembarcar al pati es »devant la portaria y porta principal de la Igle- »sia los hisqueren á rebre lo R^{nt}. Pare Prior y »tota la R^{nt}. Comunitat de dit Convent y posant- »se los Religiosos devant menos lo Pare Prior y »tres altre Pares mestres ques posaren ço es lo »Prior al costat y ma esquerra del Señor Conce- »ller en cap y los altres tres quiscu al costat y »ma esquerra de dits Señors Concellers y ab »esta forma sen anaren dret á la porta de la »Iglesia ahont dits Pares los donaren aygua be- »neyta ab lo salpasser y continuarent seguida- »ment á entrar dins dita Iglesia ab dita forma »continuant fins al presbyteri assistint ab dita »forma dits religiosos y en ser al presbyteri dits »Señors Concellers se posaren á la part del »Evangeli en las cadiras y almohadas de vellut »de la Ciutat que per esta funcio estaven posa- »des y apres de feta oracio se assentaren en ditas »cadiras y ohiren las completas y villancicos »que la capella de la Catedral de la present Ciu- »tat cantaren per la celebració de la festa que »esta tarde y tot lo die de dema la present Ciutat »feya en dita Iglesia en honra de Sancta Maria »de Cervello.» Lo cors de la Sancta estava ja co- locat en lo altar major.

FRANCESCH CARRERAS Y CANDI.

(Seguirá).

ROSER DE TOT L' ANY

DIETARI DE PENSAMENTS RELIGIOSOS

MES DE OCTUBRE

DIA 15.

SANTA TERESA DE JESÚS

Dono tuo accendimur... et ascendimus.

St. Agustí.

La vostra ploma, oh Teresa,
una ploma es de cap d' ala,
no les tenen pas axís
la garsa real, ni l' áliga.
¿Vos la daría un aucell
dels que 'l cel vos enviava?

DIA 16.

O amor! o amor! quam arden-
ter amas et quam parum amaris!

Sta. Magd. de Pazzis.

L' afecte ab que Deu nos ama
es un incendi d' amor,
que vol ab braços de flama
abraçar lo nostre cor;

la terra abraçar voldria,
y ella, que 's va cor-gelant,
s' allunya de nit y dia
d' aquell que la estima tant!

DIA 17.

Dilectus meus mihi et ego illi.

Cant. II, 16.

En mí por tí me moría
y por tí resucitaba,
que la memoria de tí
daba vida y la quitaba.

St. Joan de la Creu.

Jo estimo y só estimat:

per una eternitat
refilaré exa troba.
Jesús, que 'l cor me roba,
robar me dexta 'l seu,
y 'l paradís es meu.

Jo estimo y só estimat,
ja só emparadisat
en exa terra ingrata;
la dolça amor que 'm mata
la vida 'm torna á dar,
per ser amat y amar.

DIA 18.

Incrementum dat Deus.

St. Pau.

Un dia del meu pare en la vessana
á solch y á axám sembrava 'l ségol d' or;
aprés, seguint la mussa catalana,
també sembrí, però sembrí en lo cor.

Bon hermità, que des d' un cap de serra
aguaytas aci baix com un estel,
de les llevors que jo sembrí en la terra
¿ne veus granar algunes en lo cel?

DIA 19.

L' AMICH.

—Oh rius que 'n baxáu,—al cim de la serra,
desfent lo camí,—quan hi tornaréu?

L' AMAT.

—Quan prenent lo vol—remunte á sou Deu
l' home capficat—al llim de la terra.—

DIA 20.

DEL VENERABLE RAMÓN LULL

Tot pensant ab qui es ma gloria
he perdut l' enteniment,
de tant tenirlo present
he perduda la memoria;
réstam sols la voluntat
per amar més al Amat.

DIA 21.

A SANTA COLUMBINA

Grata requies Columbæ.

De la bella fontana de la vida
jo les sé prou les veus,
mes ¡ay! si tinch del cérvol la ferida,
no 'n tinch los ágils peus.

Prou les sé de la roca les clivelles
hont viure y reposar;
colóm del cel, dónam tes ales belles
é hi volaré á niar.

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

LOS TRACTATS DE COMERS

Los elementos industriales del país están justamente alarmados, por que pels extractes que 'ls periódichs oficiosos han publicat dels tractats de comers ab Italia y ab Alemanyá, firmats pel Govern en 6 y 8 d' agost pasat, se donan compte de la trascendental reforma que 's proposa dur á terme lo Govern del Sr. Sagasta, en lo régimen aranzelari urgent.

Los actuales aranzels, fruyt de la victoria alcançada per las doctrinas proteccionistas, han tingut la virtud de fer brollar per tot arreu industrias novas en profit de la nació, y d' acréixer en proporcions extraordinarias totas las industrias que abans vivían empobridas y anémicas, mercès á la esbojarrada protecció als interessos industriales extranjers. Donchs, tota aquesta prosperitat efectiva al cap de dos anys de posat en planta lo nou régimen y tota la que en expectativa 'ns oferia quan hagués passat la tungada dels tractats de

comers, tot s' esbaeix com fum per medi de dos convenis comerciales, contractats d' amagat del país y á graticient contra 'l país.

En efecte, lo ministre d' Estat actual, lo Sr. Moret, prometía, á darrers de juliol passat, que 'l Govern escoltaria fins ahont podían arribar las concessions que s fessen al extranjer sense lesió per part de la industria nacional; y quan axó escrivía, y quan axó prometía, tenía la ploma á la má pera firmar la sentencia de mort d' una infinitat d' industrias que no han comés mes crim que 'l de pendre per un govern serio aquest ditxós govern d' altura, tota vegada que, al cap d' una setmana ja 'ls italians y 'ls alemanys tenían la firma del Sr. Moret.

Lo ministre d' Estat, Sr. Moret, no ha pogut enganyar á ningú, per que tothom coneix l' entranyable amor que á la industria nacional professa des de l' alt lloch ahont l' han colocat sos cárrechs lucratiús en certas empresas extranjeras. Però no es 'l Sr. Moret qui ha enganyat al país, sino tot lo govern d' Espanya; puix engany es enviar un delegat pera que 's entere individualment del estat de las diferentes industrias nacionales, que aquest delegat prenga nota del límits protectors indispensables pera cada industria, que 'ls industrials reban la promesa de que en los tractats ulteriors no 's passarà d' aquells límits, y tot d' una, quan menys podían esperarho los interessats, quan lo ministre los hi assegurava que podían tenir completa confiança en ell, los hi han caygut á sobre unas tarifas especiales que rebaxan d' un 50 y d' un 400 per 100, aquells límits ab tanta bona fé establerts.

Prou voldriam posar aquí una llista de las industrias perjudicadas ó mortas per aquellas tarifas especiales, si es cas que arriben á plantejarse, mes, la índole especial d' aquesta publicació no ho permet per falta d' espay. No obstant, farém constar que 'l clamoreig no es de una regió sola, sinó de totas las regions d' Espanya, y 'ls detalls que de cada industria se saben, demostren tota la trascendencia de la ruina que ab los dos tractats se 'ns prepara: Catalunya, Andalusia, Vizcaya, Valencia y Galicia, de per tot arreu s' alça potent un crit de protesta contra abdós tractats, y especialment contra la conducta del Govern durant las negociacions.

Lo país estava acostumat á no ésser consultat pera res, quan s' havia de negociar algún tractat; sabia que las corporacions consultivas, cambras de comers y agricolas, eran institucions purament decorativas; mes al veure que aquesta vegada se 'l consultava, tenía 'l dret de creure que sas apreciaciones serian tingudas en compte per qui las demanava.

Finalment, la quexa unánime del mon industrial espanyol es tant mes justificada, en quant resulta que 'l Govern ha entregat tota sa herència industrial per un miserable plat de lletías, y encara pot ser no arriban á tant las concessions que la Italia y l' Alemanyá han fet á Espanya,

SEBASTIÀ FARNÉS,

LA MORT D' EN PALLÁS

Pocas vegades haurá reclamat ab tanta força la opinió general la execució del mes terrible dels sacrificis com en el cas de aquest desgraciat. Però just es dir també que may sab mantenirse aquest sentit públich de una manera invariable. En axó porta la seva condemnació lo fallo sumaríssim de la conciencia popular. De segur que per cada petició de indult que s' hage dirigit ara á Madrid, n' hi haurían anat una dotzena si 'l fallo s' hagués executat tres mesos mes tart. La rahó es senzilla: el públich procedeix y condempna mes per instint que per reflexió, se paga dels actes externs, del mal material del delict; pren en consideració, com de segona má, los actes interns y el mal moral y dels efectes de la pena ni dels seus fins no se 'n preocupa. Lo pitjor es que las lleys penals militars no fan gran cosa mes, sobre tot en els seus procediments sumari y sumaríssim: signifícan poch menos que una justicia brutal, una justicia que desconeix la majoria dels avenços científichs que 'l Dret Penal ha fet en aquest sigle, y axó que 'l Códich de Justicia Militar es recientíssim, data del any 1890.

Jo crech que en aquest com en tants altres casos aquella opinió s' ha equivocat: en Pallás no havia de ser condemnat á mort, y, cas de serho, havia d' ésser indultat. La seva mort es quan menos un acte impolítich.

No discutiré com un contrari de la pena de mort, ni tractaré del valor de la sentència ab arreglo al Códich Militar; estich convençut de que dintre d' ell lo fallo es just, justíssim. ¿Perqué es, donchs, injusta la mort d' en Pallás?

En aquest pays ahont las lleys y la Constitució sancionan lo govern del Estat en forma coordinada, veyém diariament intrusions del un en l' altre poder polítich y sabém perfectament á que atenirnos respecte á la suposada independència de la seva respectiva acció; fins ha passat á ser vulgar, tractantse de un delinqüent que merexeria la última pena, la frase, *lo farán passar per boig*. Per altra part, com á última concreció de la soberania en la alta esfera política, tením lo poder regulador ó armónich vinculat en el quefe del Estat, á qui atribueix la moderna ciencia política la resolució dels conflictes entre 'ls altres poders, y quina única positiva facultat en l' ordre judicial es l' exercici de la prerrogativa de gracia.

Encara que ilegals sempre aquellias intrusions, si algun cop la ilegalitat es justificable en nom d' un interés superior social y polítich, tinch lo convenciment que en ell se trobava l' anarquista darrerament ajusticiat; y si en nom del mateix interés procedeix la otorgació del indult, en cap altre mes clarament se manifesta que en el cas de aquell infelíç. Y diré de pasada que aquest es lo fonament científich, en el meu concepte, de la prerrogativa de gracia, molt mes científich que 'l que ordinariament se dona de la imperfecció de

lley, de la necessitat de suavisar lo rigorisme de un Dret penal fatalista en el seu sistema de penas fixas é invariables, y de la restringida facultat del recurs de revisió de las sentencias.

La mort d' en Pallás, ab aquesta prempsa llibèrrima que com si hi tingués un dret y com si complís un dever—periódichs hi ha que ho han dit així—nos ha donat compte de tot lo que aquell feya y casi bé de lo que pensava, glorificatnlo inconscientment, axecantlo á la categoria del mártir, presentantlo víctima de unas ideas que ell dintre la seva conciencia, perdut tot sentiment moral, devía creure honradas, de cor fort y temperament heróich, caminant ab pas segur al sacrifici d' una vida que no estimava sinó en benefici de la humanitat desvalguda, plé de alé en sos últims moments per llançar de pas per l' eternitat, un crit de protesta contra la societat tiranica que 'l matava y de redempció pels oprimits subjectes á son jou, llegant, sos vestits á la celebritat, son cap á la ciencia, al no res son cos y á la immortalitat del mon y de la anarquía son esperit; impávit, seré, indomable, impenitent y heróich, es la mort del apóstol convençut de la bondat de sa causa ó la mort del mártir que sacrifica á sas ideas fins la vida, però may la del criminal, del vulgar assessí y es sobre tot entregar al anarquisme un sant per sos altars, un nom per sas invocacions, una celebritat per sa historia revolucionaria, al mon incrédul un exemple funestíssim y més contagiós del que sembla, ab lo contagi del suicidi; y tot axó, sens mes profit social que una expiació innecessaria que hauria estat doblement cumplerta en un presidi de hont periodicament sabrían sos amichs los sofriments que hi cova; y ab la consegüent y palpitant amenaça de la venjança que per força ha de remoure lo cor y l' enteniment sublevats de sos companys de causa, quins sentirán inflat son pit de ira y de coratge en lloch de lograse la intimidació y la prevenció que persegueix la lley en el compliment de la pena.

L' infelís Pallás, instrument material de superiors inspiracions per uns, suicida voluntari que ha refugit una mort obscura per altres, fanátich revolucionari pels més, gracias al bons oficis de la nostra prempsa noticiara y á la madrilenya, casi bé per tots ha mort com un valent. Es clar que hi ha gent prou práctichs y de bon sentit á quins no ha convençut del tot la seva força de voluntat. Ningú pot precisar fins á quin punt una passió arrelada, la del orgull y la vanitat, pot influir en l' home, infundintli un valor del que pot ser carexeria en absolut. Lo sentenciat sabent que fins sos menors moviments procuravan espiarse y satisfeyan després la insana curiositat del públich, amagava de segur son verdader estat per aparéixer ab aquella enteresa que havia de conquistarli la aureola de ultra-tomba. Dominat com estava per la mania de la gloria póstuma, no hi ha dubte que hauria obrat de una manera sinó totalment en bona part distinta, al trobarse en circumstancias de aïslament ó en que sapigués

que 'l públich no s' enterava dels seus actes. ¡Quí sab si l' infelís ha mort impenitent per aquesta causal! Lo arrepeniment hauria constituït una apostasia per sos confreres y una cobardia pels indiferents. Ell va lograr la seva aspiració: la premsa li ha textit una corona.

Los periódichs á la madrilenyia, donchs, han esterilísat notablement la consecució dels fins que la societat espera conseguir de la pena, y han fet mes evidents los motius que aconsellavan perdonar la vida al pobre Pallás. Es un convenciment que si no té altre valor que 'l de una opinió individual, crech que 's manifesta mes que may sostenible en aquest cas partleular. No obstant, encara existeix qui creu que las ressenyas periodísticas contribuexen á la exemplaritat.

Hi ha cástichs que lluny de aminorar los mals que combaten, los agravan y desenrotllan, y la pena de mort que ha sufert lo fanátich anarquista, n' es una prova. L' interés social superior de que abans feya esment justificava la conveniencia de la commutació ó remissió de pena, conveniencia que es una de las bases del indult. Tant de pitjor que no s' hage concedit.

La única objecció una mica seria que pot ferse en contra, es sens dubte la del mal estat del nostre sistema penitenciari: Una condempna de cadena perpétua no garantisa que 'l criminal estiga per sempre mes allunyat de la societat. Mes la declaració expressa de exclurlo de tota gracia posterior, retráu á la societat del perill ó al menys lo fá remotíssim, y encara que no ho fos tant, jo crech que las conseqüencies de matarlo han de ser molt pitjors.

La mort del anarquista Pallás, es donchs, quan menos un acte impolítich.

P. FATJÓ.

LA FADA DE LA ROCA

(LLEGENDA PROVENZAL, PER CHAUVIER.)

Al cim de la montanya que s' alça enfront de Bargemunt, se veu una roca gegantesca, que s' arbora aspra y negrosa per sobre 'ls garrichs y pins, ahont tots los forners de la encontrada se provehexen de boscalls, per coure lo pá miserable de la gent del pays.

Aquella rocassa, plena de fondas esquerdas badadas per la dentallada del temps, havia sigut habitament d' una bona Fada, molt coneguda en aquells encontorns pel bé que feya á tota la gent que á ella recorria. Y axó es tan cert, que aquell rocás encara avuy s' anomena la «Roca de la Fada.»

Donchs succehí, que un dia, la bona Fada maravellosament vestida d' hàbits relluhents d' or y pedreria que enlluhernavan la vista, trobá pels voltants de la roca ahont vivia, una pobra vella, tota anguniosa, ab los ulls negats de llágrimas, y li demaná per quin motiu penava d' aquella manera. Llavors, la pobra

dona espalmada de veures davant una dama tan bella que era mes brillant que un sol, no gosava, avergonyida com era, ni obrir la boca. Però, cap y á la fi, obligada per las preguntas de la Fada condolguda, li digué que 'l Senyor del indret s' havia agradat de sa filla Clara, y que volia esposarla al cap de sis dies. Però ab la condició, que la Clara, que era la filadora mes renomada de aquellas terras, quatre dias abans del casament s' hauria filat un nuviatge de cent canas d' hermosa tela, y que lo quint dia lo texidor hauria de tenir texida tota la llargada.

Lo pacte del senyor, el més ricás d' aquells vols, era ben rahonable, més á la pobra noya, que no tenia sinó sas duas mans per estirar lo cánem y fer rodar lo fús, li era impossible de complir-lo. Axó era lo que desatinava á la mare de la Clara que veyia la sort daurada de sa filla fugirsen sense poguerla retenir. La bruja, compadida de la pobra vella, li feu promesa de que al matí del quint dia, la tela exigida fora estesa en l' indret que 'n diuen avuy encara «La Creu» enfront de la Roca de la Fada; y afegí, que á la tarde d' aquell dia, en aquell lloch mateix trebaria la tela axuta y plegada. Després d' haver fet prometre á la mare de la Clara que á ningú explicaria res de lo succehit, la vella vegé fondres á sa vista la Fada sense saber com.

Peró vetaquí que en la matinada del quint día, á trench d' alba, la vella, pessigada pel desitg de sapiguer á primera hora si la Fada cumplía la promesa, se n' aná á la Creu y vegé, meravellada, una hermosa pessa de tela, rossa com un fil d' or, que subjecte per un cap á terra, s' allargava ayres amunt, assoleyada pel sol llevant, fins ahont los ulls podían distingir.

La Mare de la Clara fou tan soptada de veure alló, que, en sa alegría, per un moviment tot natural, s' acostá per tocar la tela; y volguent estirarla, temerosa de que algú se li emportés, tot plegat la tela va fondres com una fumerola que 'l vent se n' endú. La pobra vella admirada d' aquella desaparició, va quedar-se de pedra, y, desolada, s' arrencava 'ls cabells de quimera. La pobra Clara á qui la tafanería de sa mare havia marcit totas sas ilusions d' amor y de felicitat, ne restá per sempre mes condolguda, y hagué de quedar-se, pobreta, humil filadora tota la vida. Y la Fada? La Fada des de aquell día abandoná la Roca, y may més ningú li ha tornada á veure.

Per la traducció.—FRANAR.

MOVIMENT REGIONALISTA

En el periódich *El Noticiero*, de Sant Feliu de Guixols, hem llegit un article destinat á remoure el projecte d' alçar en aquesta ciutat y en el lloch ahont moriren, un recort á la memoria dels ilustres martyrs del patriotisme en la guerra de la Independencia, Pou, Gallifa, Navarro, Massana y Aulet.

Lloable es la tasca que emprén el bon colega. Dem li done bon acert y ventura. Estarém atents á la seva obra é hi ajudarém en lo que pugám.

Perdone 'l bon company de Sant Feliu una amistosa observació: ¿no trobaria mes apropiat á la expressió de son patriòtich sentir, el llenguatge de la terra, el que parlavan els grans héroes per quin honor tan noblement pledeja?

A Castelló d' Ampurias s' ha constituït una associació catalanista, que, segons llegim, conta ab molts é importants socis. Se tracta d' inaugurarla pròximament ab un acte solemne.

Ha estat á las portas de la mort, y encara segueix de cuydado, el jove seminarista, colaborador de nostre setmanari, y guanyador de la Flor Natural en lo darrer Certamen Catalanista d' Olot, En Joaquim Olivet.

Se trobava 'l nostre pobre amich entre 'ls més pròxims al lloch de la catástrofe consumada per l' anarquista Pallás, y de l' espant ne tragué la grave malaltia que ha posat en gran perill sa vida. Deu vulla concedirli una prompta y completa curació.

De nostre company *Lo Catalanista*, de Sabadell:

«Com ja anunciarem en lo passat número l' últim diumenge tingué lloch en lo Centre Catalá una Vetllada literaria y musical organitzada per la Secció de Arts y Lletres en la que hi prengueren part los senyors Capmany, Durán, Ribera, Torras y Trullás llegint magníficas composicions que son honra de la literatura catalana, entre ellas alguns fragments de la tragedia inédita de Guimerá, *Jesús de Nazareth*. En la part musical executaren escullidas pessas los Srs. Ribot, Quer y Planas, essent molt aplaudits, especialment aquest últim que domina verdaderament lo piano y á qui la concurrencia feu tocar una nova composició.

Lo més notable de la vetllada fou la audició del hymne bascongat *Guernika-ko-arbola* cantat per lo Sr. Brossa en mitg de grans aplausos, haventse de repetir per acallar l' entusiasme de la concurrencia que doná provas ab lo Consell del Centre de la simpatia existent entre Catalunya, Navarra y Basconia.

Finalisá ab un discurs de Gracías, eloquent com de costúm, lo soci D. Enrich Durán sortintne la concurrencia plenament satisfeta.»

Han sigut sobresseïdas, en la Corunya, las causas criminals instruidas contra D. Gonzalo Branyas, director de *El Anunciador*; D. Agustí Corral, director del *Diario de Galicia*, y D. Joseph Rey Caballero, redactor de *El Telegrama*, per suposadas injurias á l' autoritat judicial.

També sembla que 's sobresseïran los processos instruits contra l' Ajuntament suspens, tornant los regidors á ocupar sos respectius llocs.

La premsa compostelana—s' entén, l' antiregionalista—ha fet aquest dias una campanya deplorable contra l' ilustre regionalista gallego, D. Manuel Murguía, á propòsit de si havia fet una visita ó no al director d' Instrucció pública, Sr. Vicenti, qual presència á Santiago ha sigut una font de conflictes.

L' eminent bibliotecari de la Universitat de Santiago s' ha vist defensat per un periòdich tan poch sospitós de parcialitat com *La Concordia* de Vigo.

«Ningú mes convençut que nosaltres—diu dit periòdich—de que las ideas regionalistas que propagan lo Sr. Murguía y sos amichs no han de dur la felicitat á Galicia; ans tot lo contrari. Per tal convicció fermíssima, las combatém temps ha.

Mes, per damunt de lo que 'l Sr Murguía entenga equivocadament beneficiós pera son pays, hi ha sa brillant personalitat literaria, á qui devém tots nosaltres, humils escriptors, respectes que de cap manera deuen regatejárseli.

Fixenshi bé aquexos periòdichs, y que 's convencen de que hòmens que alcançaren, en las lletres patrias, la significació d' En Murguía, honran al pays en que han nascut.»

En *La Linterna de Gracia* hem llegit un article titolat *El Verdadero regionalismo*, que acaba ab aquests dos párrafos que traduhim:

«En cambi hi ha un regionalisme gran, verdader, y pera sostenirlo no es necessari polsar la lira, posar los ulls en blanch, cridar ni somniar despert, sinó sentir alt y fondo: l' amor á Catalunya, á sa historia, á sas institucions, á las penyoras d' energia, valor y honradesa de nostres passats. Aquest regionalisme, lluny de voler exclusivismes, fomentar odis y divisions, y demanar á crits la lluna, vol que dintre de la unitat de la patria se concedesca una sabia descentralisació; que 's respecten venerandas institucions compatibles ab los temps actuals: que 'l *sursum corda*, 'l respecte y la caritat sian lo lema sant del regionalisme, únich que, axí practicat, pot enfortir los caràcters, despertar dormidas energías y regenerar, per fi, á nostra regió.

En quant á nosaltres, estám decidits á combatre briosamente pel verdader regionalisme, y contribuir ab nostre entusiasme y ab nostres esforços á que Catalunya ocupe 'l lloch que li correspón, y á que presente 'l paper á que es acreedora per sa importancia y per sa historia.»

Per més que, tractantse del regionalisme gran y ver, trobám que 'l cólega 's queda un xich curt en l' assenyalament de la seva comprensió, de bona gana li allar-

gám la má de company, si es que, com es d' esperar, fá obra del seu pensar.

Acaba de publicarse 'l tomo quint de las «Obras Completas del Dr. D. Manuel Milá y Fontanals». Se contenen en aquest tomo, además d' un bon nombre de articles crítichs y d' erudició, varis treballs escrits en catalá, entre altres lo discurs que llegí en los Jochs Florals, de l' any 1883

Lo darrer discurs pronunciat per M. Gladstone á propòsit de la conducta de la Cambra dels lords al votar en contra de la lley d' autonomia d' Irlanda, es calificat, dins Inglaterra y á fora, de demagógich, perque planteja ab senzillesa y claretat lo conflicte obert pel Senat anglés ab sa conducta.

La crisis constitucional que l' acort negatiu de l' autonomia irlandesa ha produhit, es apreciada per lo eminent estadista británich ab tota sanch freda «Es valor entés que la Cambra dels Comuns sia disolta per la Cambra alta; mes ¿per qué algún cop no ha d' ésser disolta, ó almenys modificada aquesta á impuls de la Cambra dels Comuns?» Heus aquí un tema digne d' estudi y de consideració.

M. Gladstone está reposant de sas fadigas en lo castell de Blackeraig, á 25 millas de la residencia real de Balmeral, ahont encara no ha posat los peus per la poderosa rahó de que la reyna no l' ha convidat. Aviat anirà al castell de Hawarden y després á Biarritz, dexant la càrrega á sos lloch-tinents. A sa tornada, se ocupará de la redacció de projectes semblants al *home rule*, però no sols aplicables á Irlanda, sinó també á Escocia y al principat de Gales.

L' Associació Artístich-Arqueològica Barcelonesa ha nombrat soci honorari al diputat provincial del districte del Mar-Mercat de Valencia, D. Joseph Martínez Aloy, per haver obtingut en los Jochs Florals del Rat Penat el premi ofert per dita Associació, ab la descripció històrich-artística de la Casa de la Diputació, avuy Audiencia.

El Sampolench, estimat company que 's publica á Sant Pol de Mar, en son número darrer fá á saber que 'l Centre Catalá d' aquella població obrirá sas classes de nit pera la ensenyança gratuita, lo dia 15 del actual. Y afegeix l' esmentat periódich:

«La patriòtica associació en aquest cas no fá mes que continuar la obra començada en altres anys, donant una prova de sa constancia en la propagació del bé entre sos convehins. En lo lloch que esclussivament per axó té destinat lo Centre Catalá s' hi ensenyará de llegir y escriure, de comptes, de historia Catalana,

de dibuix y de música, donantse la ensenyança, 'ls llibres, cartipassos, plumas, etc., tot de franch.

Associacions com aquesta 'n convindria una á cada poble de Catalunya, 'ns sembla que si fos axís, quan l' arbre, de podrit no podrà aguantar mes la fruyta y aquesta cayga, no seria pels republicans, sagastins; canovistas, ni carlins... sería... pels catalans.»

LO REGIONALISME EN LA PREMSA

COSAS ASSENYALADAS

—DIARIO DE BARCELONA. Barcelona, 40 d' octubre: *Novelas catalanas, I.—Escenas de Ciutat. L' auca de la Pepa*, per F. Miquel y Badia.

—LA VOZ DE GUIPLZCOA. San Sebastián, 8 d' octubre: *El arbol de Guernica*, per Antoni Arzac.

—LA CONCORDIA. Vigo, 6 d' octubre: *Murguía*.

—EL NOTICIERO. Sant Feliu de Guixols, 5 d' octubre: *Una deuda sagrada*. Insisteix en la erecció del monument als martyrs de la guerra de la independència en Catalunya.

—EGARA. Tarrassa, 8 d' octubre: *¡Viva España!*

—LO CATALANISTA. Sabadell, 8 d' octubre: *Lo regionalisme á Madrid, II*, per Miquel S. Oliver.—*Política fuerista, res mes*.

—EL SEMANARIO DE MATARÓ. Mataró, 7 d' octubre: *Biografía de D. Antonio Regás Borrell y Berenguer*.

—EL VENDRELLENSE. Vendrell, 8 d' octubre: *Arrendaments d' arbitres comunals. Any 1796 —Remey casulans* pel Dr. Emerre. Es una secció, que ab gust é interés hem vist inaugurada en lo colega. En ella 's posan los noms catalans de la plantas remeyeras de la terra, al costat del científich, y s' indican ab clar estil y apropiat llenguatge las sevas virtuts. D' axó 'n podria sortir un bon llibre.

—LA COMARCA DEL NOYA. Sant Sadurní de Noya, 8 de octubre: *Patriotisme*. Article que ab molt bon sentit s' ocupa de la lleügeresa del patriotisme espanyol en l' assumpto de Melilla.

—LO TEATRO CATALÁ. Barcelona, 7 d' octubre: *El verdadero regionalismo*, per Veritas. Copiat de *La Linterna de Gracia*.

—LAS CUATRE BARRAS. Vilafranca del Panadés, 8 de octubre: *Denuncias y bombas*, per N. Verdaguer Callis. Reproduhit de nostre setmanari.

—EL CRITERIO TRIDENTINO. Astorga, 8 d' octubre: *Necrologia*, per P. C. Dedicadas frases al Dr. Grau, Bisbe d' Astorga.

—LA RENAIXENSA. Barcelona, 13 d' octubre: *La Autonomia d' Irlanda*.—*¡Viscan los furs!* per S.

DIETARI DEL PRINCIPAT

EL TELÉGRAFO Á ANDORRA

La premsa francesa y sobre tot, sos órguens mes autorisats, *Le Temps* y 'l *Journal des Debats* publican llarchs articles censurant al Sr. Bisbe d' Urgell, per una suposada Pastoral que diuen haver publicat, incitant á sos diocessans y als súbdits d' Andorra, á destruir la línea telegráfica ara de poch instalada en la Vall, per lo govern francés.

Ab aquest motiu, los susdits periódichs tractan de fomentar la influencia de França en Andorra, á costa de la espanyola, que tan dignament representa 'l Bisbe de la Seu.

Informats degudament de lo ocorregut sobre 'l particular, podém desmentir en absolut las asseveracions dels citats periódichs francesos.

No es exacte que 'l Sr. Bisbe de la Seu d' Urgell, persona digníssima y de gran ilustració y prestigi, haja publicat cap Pastoral en lo sentit indicat.

Lo que hi ha de cert en aquest assumpto es que 'ls delegats del govern francés han pretengut per son propi compte establir la línea telegráfica sens comptar ni prevenir tan sols al Sr. Bisbe d' Urgell; y aquest en defensa de sos lligitims drets, s' ha vist precisat á protestar d' aquesta extralimitació, sens oposarse no obstant, ni molt menys, á la realisació d' una millora molt important, y que ell es lo primer en regonéixer.

Nos consta que 'l Sr. Bisbe d' Urgell ha procedit en aquest assumpto de conformitat ab lo govern espanyol, qui, com protector que es de la mitra dels drets soberans sobre la Vall d' Andorra, está en lo dever d' apoyarlo y defendrel contra tota mena d' instruccions.

Alguns Ajuntaments de la provincia de Barcelona han oficiat al Sr. Larroca, manifestantli que entretant no se 'ls retorne per la Delegació d' Hisenda l' import del recárrech municipal sobre las contribucions territorial y industrial, no poden atendre al pago de las obligacions de primera ensenyança.

La Societat de Guixayres, d' aquesta ciutat, ha acordat per unanimitat, en una de sas darreras reunions, separarse de la societat «Unió de Treballadors», puix creu que en dita societat hi domina l' element anarquista.

Ab motius de l' alarma que han produhit los tractats de comers ab Italia y Alemanya, se reuniren de una part la secció d' industries del Foment del Treball Nacional, y d' altra la Cambra de Comers de aquesta ciutat, pera protestar contra las tarifas espe-

cials que dits convenis contenen, y oposarse enérgicament á sa ratificació.

Tant una com altra de ditas corporacions acordaren telegrafiar al Govern pera oferir lo seu concurs y esforç en la qüestió de Melilla y al mateix temps demanar que sían revisadas las tarifas especials dels tractats de comers esmentat.

Lo dimars, á un quart de 12 del matí, anclaren en nostre port la fragata «Vittorio Emmanuele» y la corbeta «Americo Vesputio» dos barcos de guerra italians procedents de Gibraltar.

A mitg día s' associaren á la gala que 's celebrava en honor de la reyna Isabel II.

Aquesta esquadrilla ha vingut á Barcelona pera pendre nota dels vents que han regnat en aquesta regió des de 'l 30 de setembre darrer, á fi de orientarse y poder trobar en la mar al bergantí goleta italiá «Maria Luigia» que va perduda á mercés de las corrents, á consecuencia d' haver sosobrat en ayguas de Palamós.

En la Capitanía del port se facilitaren á la tarde del mateix día d' arribada, tots los datos que demanaren los oficials italians y á tres quarts de 5 exiren del port en direcció á Cap de Creus.

Lo govern de Bolivia ha restablert lo Consulat general en Espanya ab residencia en Barcelona; cárrech que desempenya D. Gabriel F. Piella.

La banda municipal de nostra ciutat ha sofert algunas modificacions que 's consignan en son nou reglament, quedant reduhida á 55 individus, de diferentes categorías.

Torna á parlarse del empalagós assumpto de la indemnissació al Estat, per part del Ajuntament d' aquesta ciutat, dels terrenos ahont estavan emplaçadas las murallas, destinats avuy á via pública.

En efecte, segons llegim, lo delegat de Hisenda ha remés ofici á l' Alcaldía de Barcelona, reclamant que l' Ajuntament designe périts, que ab los que designe la Hisenda, haurán de procedir á la valoració de aquells terrenos.

¿Quina indemnissació satisféu l' Estat quan s' incautá de las murallas de la ciutat?

D' aquí á un mes y mitg sembla que podrá inaugurar-se lo pont de Martorell que correspón á la carretera de Tarrassa, quals obras están ja molt avançadas.

Escriuen de Cervera que la verema en aquella comarca está acabantse ja, mentres en altrás pot dirse

que no ha començat. En general, la cullita es dolenta y péssima la qualitat del rahim.

Las plujas, que alguns mesos endarrera hagueran sigut de gran utilitat pera aquells camps, han ocasionat ara perjudicis considerables á las vinyas.

Aquests perjudicis, com fá notar un periódich de aquella comarca, ab tó irónich, ja 's cuydará lo senyor Gamazo de repararlos.

Diumenge passat compliren 45 anys des de la inauguració del ferrocarril de Barcelona á Mataró, que fou la primera línea férrea d' Espanya.

En todas nuestras iglesias se celebran, ab molta concurrencia de fiels, las funciones propias d' aquest mes del Sant Rosari. Lo diumenge passat, commemoració de la batalla que las armas cristianas guanyaren al turch en Lepant, no desdiren en solemnitat á las dels altres anys.

En tots los pobles de Catalunya s' ha celebrat la festa del Roser de tot lo mon ab la pompa y solemnitat acostumadas.

Lo Sr. Bisbe de Vich ha començat la santa Visita Pastoral á la Diócessis de Solsona, de la qual es Administrador apostólich, dexant encarregat lo govern de la diócessis vigatana al Dr. D. Jaume Serra y Jordi, Canonge Doctoral y Vicari general de la Seu de Vich.

Han arribat á aquesta ciutat set estudiants de Vich que s' allistaren voluntariament pera posarse á las ordres del Sr. Bisbe de Portoviejo, en la República del Ecuador.

Acompaña als set estudiants, un senyor Capellá de la Seu d' Urgell, y han vingut pera embarcarse en nostre port, pera América.

Ha sigut agafat y tancat á la presó de La Bisbal lo conegut anarquista Francesch Ballesta y Gomis, que vivia á Sant Feliu de Guíxols.

Dilluns passat, lo governador militar de Girona, general Salcedo rebé la visita d' una comissió del Cos de Sometents d' aquell districte, que aná á oferirli los respectes.

Dita Comissió tingué ocasió de sentir de boca del general Salcedo paraulas d' elogi pera la institució catalana dels Sometents.

Lo general los hi feu algunas preguntas sobre llur organisació y respecte de diferents serveys que en part conexia.

Lo mateix dilluns rebé la visita la primera autoritat militar de Girona d' altra comissió dels individus de

la reserva residents en aquesta ciutat, pera expressarli 'l desitg que senten de que 'l Govern utilise llurs serveys en la campanya africana que 's prepara.

Lo general Salcedo 'ls felicitá per llur conducta, y 'ls prometé trametre al Govern llurs patriótics oferiments.

Hem rebut el n.º de *La Ciudad de Dios*, corresponent al 5 d' octubre, que porta 'l sumari següent:

I. *Carta Encíclica de S. S. sobre el Rosario*.—II. *El Pentateuco y la Arqueologia prehistórica*, per el P. Honorato de Val.—III. *Jansenismo y Regalismo en España*, Cartas al señor Menéndez Pelayo, per el P. Manuel F. Miguélez.—IV. *Los Globos*, per el P. Justo Fernández.—V. *Inventario de un Jovellanista*, per D. Julio Somoza Montsoriú.—VI. *Revista canónica*.—Sobre aptitud de los aspirantes á prebendas de iglesias catedrales ó colegiales.—Titulos de culto reprobados por la Santa Sede.—Fiestas primarias y secundarias.—Quiénes no necesitan la bula de carne y quiénes están dispensados de la de lacticinios.—De cómo se ha de dar la comunión á las monjas.—Los quince sábados del Rosario, per el P. Eustasio Estéban.—VII. *Crónica general*.—VIII. *Observaciones meteorológicas*.

De *Las Cuatro Barras*:

«Lo prop passat diumenge tingué lloch en el Tívoli Vilafranquí un *meeting* organísat, segons sembla, pels boters que están en *huelga*. Hi prengueren part oradors forasters; tots los discursos foren enérgichs y com es de suposar, donadas las condicions de l' actual *huelga*, se digueren paraulas y 's pronunciaren frases bastant violentas contra la conducta seguida, ab los boters, per la casa Torres.»

Lo periódich *Los Amichs Tintorers* que 's publicava en nostra ciutat, orgue de l' Associació del mateix nom, se despedeix del públich en son número del 7 del actual.

Ho sentim, tant mes quant lo company estava escrit en nostra parla, y sempre es un soldat de menys, una baxa en l' estol catalanista.

Se dona com á cosa gayre bé segura que será nomenat pera ocupar la seu vacant de Tortosa lo senyor Gil Rebolledo, actual canonge de la seu de Córdoba.

De Figueras, Santa Coloma de Farnés y altres pobles de la provincia de Girona, reproduhexen los periódichs del Ampurdá rasonadas quejas contra la manera poch correcta y poch legal ab que s' hi porta á terme la investigació de las ocultacions de la riqueza urbana.

Sempre havíam cregut que aquestes investigacions foran una forma hipòcrita de tapar, que cap llei deuria autorisar, ni directa ni indirectament.

Segons llegim en lo *Boletín oficial* de la provincia de Tarragona, del passat diumenge, de 135 mestres de escola d' aquella provincia que tenen dret al augment gradual de sou, se n' han presentat 54 no més á cobrarlo no obstant y estar obert temps ha 'l pago en la Depositaria d' aquella Diputació.

Ab tal motiu la premsa tarragonina fá observar que 'ls mestres d' estudi d' aquella provincia no deuen anar molt justos de fondos.

Diumenge passat, baix los auspicis del Patronat de presos y del senyor Arquebisbe de Tarragona, se celebrá en lo Presiri d' aquella ciutat una brillant y solemne cerimònia religiosa, organizada pera inaugurar la capella instaurada en lo quartel de Pedrera.

A la cerimonia hi assistiren los cinch cents individus que están cumplint condempna en aquella penitenciaria.

Haventse tingut noticia en aquest govern civil, per confidencias rebudas de França, de que á Sant Gervasi hi havia un centre de timadors y falsificadors de documents y sellos, s' hi constituiren diumenge á la matinada varis agents de la autoritat en la esmentada casa, previ 'l corresponent auto judicial.

Efectuant lo registre, se trobá en los soterranis de aquell edifici varis timbres y cartas que denunciavan lo conegut procediment del enterro, y una porció de documents que estavan cremant en un racó.

Foren també detinguts en el citat local los individus Joaquim Serra y Reguan, Joana Echecopart, un noy anomenat Joan, de 40 anys d' edat, la minyona Grabiela Alvarez y un subjecte anomenat August Curts els quals, en unió dels esmentats documents, se 'ls posá á disposició de la autoritat gubernativa.

La Diputació provincial ha contestat á la instancia dirigida per la «Lliga de Catalunya» á dita corporació en sollicitut de que concedís una pensió vitalicia al voluntari armats per la matexa en la guerra d' Africa, que 's veu privada la Diputació, ab verdader sentiment, d' accedir á la sollicitut de la «Lliga de Catalunya» referent á que s' otorgue una pensió ó jubilació als voluntaris catalans de la guerra d' Africa.

Per auto del senyor Jutge de primera instancia de Igualada, en últims d' Agost d' aquest any, s' ha ordenat al Jutge Municipal de Masquefa que s' inscriga una partida de matrimoni canónich en lo Registre ci-

vil á costa del mateix é imposantli una multa de 75 pessetas: lo motiu fou que en l' acte de la celebració del matrimoni canónich, lo delegat exigí la exhibició del consentiment y rebutjá á un dels testimonis per creure que era de menor etat; haventse negat lo rector don Rosendo Sabat á la presentació del document y á cambiar lo testimoni, se retirá to delegat, continuant lo capellá ab la celebració del matrimoni canónich. Entre altrás considerandos del auto, diu lo jutge de Igualada: «Considerant que sols á títul de concórdia, pera satisfer la necessitat de que 'l Estat vigile per los efectes civils de tan important acte, sens despullar á la iglesia de sos drets en lo Sagrament, s' ha establert que 'l Jutge Municipal ó altre funcionari ó delegat, assistesca al acte de la celebració ab lo sol fi de verificar la immediata inscripció en lo registre civil.»

LLIBRES REBUTS

Llegats literaris, de Francisco de Febrer. Vich. Estampa de Ramón Anglada. MDCC.XCIII.
Un vol. de 63, 0'18 per 0'13.

No tindrà per tothom igual atractiu. Jo l' he llegit ab fonda emoció aquest llibret, de flayre suau com un pòm de violas, de perenne y melangiosa tristor com corona de perpetuínas. A la serena claror dels pensaments y afectes que tatxonan aquestas pàginas, ha fet mon cor la evocació d' una de las ánimas mes bellas que trobí en el tros que tinch fet de mon pelegrinatge. La lectura de aquestas pàginas, revivant en mon cor dolorosas memorias, m' ha fet exclamar altre cop: ¡Malaguanyat company! massa aviat ens fuigs, cor generós, noble patrici; que de soldats com tú no 'n tindrà gayres la causa de Deu y de la Patria, ni de ánimas com la teva n' assolirém gayres els qui seguim sota 'ls plechs de la bandera que t' anyora!

Qui fou en Febrer ho esbrina 'l distingit advocat regionalista de Vich, digne company del amich que plora, en el Discurs necrológich que transcriu el llibre; y ho retreu ab finesas d' hermosa poesia la toya de flors que 'l dolç Martí Genís posá damunt la tomba de en Febrer, y s' ha reproduhit en el llibre de sos *Llegats literaris*.

Del valer de la poesia y de las narracions de 'n Febrer, no vull mes parlarne. Accents d' una veu que s' estroncá al fort de la refuladissa, ens han vingut á las mans com reliquias d' un amich y d' un company que no s' oblida. Guardemlas ab l' amor y respecte que devém á sa bona memoria.

Mes lo tomet fá honor al *Esbart de Vich*, la gloriosa escola literiara que tant ha enriquit al renaxement catalá.—V.